

Uitdagend Gelderland

Inleiding

De samenleving verandert snel. Veel is in beweging. De gevolgen en de duur van de economische crisis zijn nog niet te overzien. Klimaatverandering confronteert ons met de noodzaak om te werken aan een duurzame economie en een ander gebruik van energie.

De discussie over de provinciale taken en financiën (provinciefonds, doeluitkeringen, motorrijtuigenbelasting) is niet afgerond.

In deze veranderende situatie staat de provincie voor de uitdaging om bij te dragen aan een positieve ontwikkeling van de Gelderse samenleving. Dat vraagt om scherpe keuzes, om maximale inzet en creativiteit. Optimaal rendement van creativiteit wordt bereikt door elkaar de ruimte te geven. Daarom biedt de coalitie een akkoord aan op hoofdlijnen. In haar visie past dit het best in de onzekere tijd waarin we leven. Ook biedt het meer ruimte aan de Provinciale Staten om invloed uit te oefenen en kansen te benutten.

Uitgangspunt voor de inzet van de provincie zijn de provinciale kerntaken zoals die zijn beschreven in de rapportage van de commissie Lodders. Aan nadere afspraken met het Rijk en andere provincies wordt nog gewerkt. Het kabinet Rutte ziet de provincie als de gebiedsregisseur van Nederland.

In het regeerakkoord zijn de volgende provinciale kerntaken opgenomen:

- duurzame ruimtelijke ontwikkeling en inrichting, waaronder waterbeheer;
- milieu, energie en klimaat;
- vitaal platteland;
- regionale bereikbaarheid en regionaal openbaar vervoer;
- regionale economie;
- culturele infrastructuur en monumentenzorg;
- kwaliteit van het openbaar bestuur.

Uitdagingen

Voor de provincie Gelderland zijn belangrijke uitdagingen in de komende jaren:

- mede bestrijden van de economische crisis. Speerpunten zijn het stimuleren van de Gelderse economie, het bevorderen van innovatie en werkgelegenheid;
- verbetering van de mobiliteit en de bereikbaarheid. Voor de Gelderse samenleving, in het bijzonder voor de sectoren onderwijs, economie, transport en recreatie, is deze verbetering essentieel;
- (door)ontwikkeling van kernen en bedrijven in het landelijk gebied waarbij rekening wordt gehouden met het belang van het behoud van de natuur;
- versterking van de Gelderse steden als motor van de maatschappelijke en de economische dynamiek.

Kansen

Wij geloven in de mogelijkheid van een positieve ontwikkeling van de samenleving. Niet je afkomst, maar je toekomst doet ertoe. We willen een frisse wind: we denken in kansen en niet in problemen, we willen doelgericht werken. De belangen en de behoeften van de burgers van Gelderland staan centraal. Een van de uitdagingen is: de samenleving meer betrekken bij het beleid. Daartoe hanteert de provincie sobere maar doeltreffende vormen van communicatie.

2. Algemene visie op de provincie

De samenleving verandert snel. Er komen veel nieuwe ontwikkelingen op ons af. Op burgers, bedrijven en de overheid. Ook de vragen en wensen van burgers, bedrijven en maatschappelijke organisaties veranderen. Er zijn vragen die de provincie niet alleen kan en wil oplossen. Samenwerking met anderen is gewenst en noodzakelijk. Hoe die samenwerking gestalte krijgt, is afhankelijk van het onderwerp, de partners en de problematiek.

Andere houding

Een andere samenleving vraagt om een andere houding van de provincie. De provincie Gelderland wil meer ruimte bieden aan de samenleving.

Burgers worden opgeroepen gebruik te maken van hun democratische rechten: deelname aan de verkiezingen, benutten van inspraakmogelijkheden, betrokkenheid bij het Gelderse debat, organiseren van een burgerinitiatief. Met groepen burgers die een burgerinitiatief beogen, wordt pro-actief contact gezocht om te bezien wat de beste mogelijkheid is om het thema van het initiatief onder de aandacht van Provinciale Staten te brengen. Met maatschappelijke organisaties voert de provincie een open dialoog.

De cultuur binnen het provinciehuis moet anders. De provincie Gelderland kiest voor oplossingsgerichte benaderingen. Als het niet kan zoals het moet, dan moet het zoals het kan. Het dagelijks bestuur van de provincie zal deze houding uitstralen en dit moet navolging krijgen binnen het ambtelijk apparaat.

Veel burgers en bedrijven zijn goed in staat om zelf nieuwe stappen te zetten. De provincie moet hun de mogelijkheid bieden om die stappen te zetten en hen zo nodig van advies voorzien. De provincie werpt geen belemmeringen op. Er zijn ook bedrijven en burgers die minder in staat zijn om nieuwe initiatieven te ontwikkelen. De provincie staat samen met partners, zoals gemeenten, kamers van koophandel en Oost NV, klaar om hen op weg te helpen.

3. Economie, werk en innovatie

Sommige sectoren in Gelderland behoren wereldwijd tot de top en dat willen we zo houden. Sterker nog: we willen meer sectoren tot de top laten behoren. Dat gaat niet vanzelf. Samenwerking tussen overheid, onderwijsinstellingen en het bedrijfsleven heeft de toppositie mogelijk gemaakt. Vooral bij Food Valley en in toenemende mate bij Health Valley hebben we gezien welke resultaten dat oplevert. We willen de samenwerking voortzetten en verbreden naar andere sectoren zoals de maakindustrie en de energiesector die de noodzakelijke energietransitie mogelijk maakt door de ontwikkeling van nieuwe vormen van duurzame energie en van decentrale energieopwekking Oost NV ondersteunt kansrijke bedrijven. Instrumenten om kansrijke starters te steunen zijn van belang. Ikstartsmart is hiervan een goed voorbeeld. Projecten moeten leiden tot een versterking van de structuur. Er wordt aansluiting gezocht bij het kabinetsbeleid over de topsectoren.

Speciale aandacht

Naast de genoemde sectoren zijn er nog vier, die speciale aandacht verdienen.

- In de eerste plaats recreatie en toerisme. In onze ruimtelijke ordening moeten we hier rekening mee houden, bijvoorbeeld bij de aanleg van fietspaden, de toegankelijkheid van natuurgebieden en recreatiecentra. Innovatie is noodzakelijk om aantrekkelijk te blijven voor toeristen en in te spelen op nieuwe behoeften.
- In de tweede plaats de agrarische sector. Deze is belangrijk voor de productie van voedsel, de leefbaarheid op het platteland en het beheer van landschap en natuur (groen-blauwe diensten). De sector zal zich moeten voorbereiden op de komende herziening van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB). Er is in de sector behoefte aan duidelijkheid: waar kan nog wel worden ondernomen en uitgebreid en waar niet. De provincie Gelderland verschaft hierover voor het einde van het jaar helderheid.
- De derde sector is de logistiek. Ook in deze sector is innovatie van belang, evenals een betere afstemming tussen de diverse vormen van vervoer. In deze periode worden besluiten genomen over de aanleg van multimodale overslagcentra, zodat Gelderland meer kan profiteren van haar diverse infrastructuur. In het hoofdstuk over mobiliteit wordt op de infrastructuur nader ingegaan.
- Tot slot de creatieve industrie. Bijvoorbeeld Arnhem modestad moet een internationaal begrip worden. Belangrijk hierbij is de rol van de gemeente Arnhem. De provincie kan de verbinding van de creatieve industrie met maakindustrie en ambacht stimuleren.

Aanjager van de economie

De provincie wil in de komende jaren een aanjager zijn van de Gelderse economie. De provincie stuurt op hoofdlijnen door een langetermijnvisie te presenteren. Zij heeft vertrouwen in het ondernemerschap van haar inwoners. De provincie faciliteert kansrijke initiatieven door haar regelgeving en haar ruimtelijke ordeningsbeleid. Het schrappen van onnodige regels wordt voortgezet. Goed gedrag wordt beloond. Vertrouwen vermindert de noodzaak tot controle. Dit komt ook tot uitdrukking in het inspectiebeleid. Bedrijven met een slecht trackrecord zullen vaker bezocht worden, andere juist minder.

Elk talent moet worden benut om Gelderland economisch vitaal te houden. Er ontstaat een toenemende schaarste op de arbeidsmarkt. Sectoren die in Gelderland belangrijk zijn, zoals de zorg en techniek, zullen in toenemende mate geconfronteerd worden met gebrek aan personeel. Samenwerking tussen overheid, onderwijsinstellingen en bedrijfsleven wordt gestimuleerd met als doel een betere aansluiting qua beroep, opleidingsniveau en ervaring van het arbeidsaanbod op de vraag van werkgevers.

De provincie blijft partner in het realiseren van innovatieve projecten die de slag naar een duurzame economie ruimtelijk en economisch mogelijk maken. Gedacht kan worden aan campussen en lokale broed- en werkplaatsen rond de kennisinstellingen. Ook stimuleert de provincie Gelderland herstructurering van bestaande bedrijventerreinen, zodat deze een goed alternatief blijven voor de

ontwikkeling van nieuwe bedrijventerreinen. De bereikbaarheid van bedrijventerreinen, zowel over de weg als met het openbaar vervoer, verdient speciale aandacht. Parkmanagement zorgt voor een duurzame bedrijfsomgeving.

Cultuur en Sport

Cultuur en sport zijn essentieel voor het leef- en vestigingsklimaat. Het belang voor de economie wordt nog wel eens onderschat, terwijl de economische spin off van evenementen zeer groot is. Cultureel en creatief ondernemerschap wordt gestimuleerd. De provincie Gelderland hecht aan een kwalitatief hoogwaardige culturele sector. De provincie kan bijdragen aan een goede (basis)infrastructuur. Daarnaast versterkt ze de doorwerking naar en de samenhang met amateurkunst waarin het belang van vrijwilligers centraal staat. Er komt bij de begroting 2012 een provinciale visie op het evenementenbeleid. Economische, sociale en financiële aspecten komen hierin aan de orde.

De aandacht voor cultuurhistorie blijft behouden. De geschiedenis moet aan nieuwe generaties worden doorgegeven. Voor cultureel erfgoed worden waar mogelijk nieuwe gebruiksmogelijkheden ontwikkeld. Stad en ommeland trekken hierin gezamenlijk op.

Sport heeft verschillende functies voor de samenleving. In de eerste plaats zijn beweging en sport gezond voor geest en lichaam. Op den duur leidt meer beweging tot vermindering van de uitgaven voor de gezondheidszorg. Daarnaast heeft sporten een integrerende functie: het verbindt groepen. Gelderland heeft in de afgelopen periode de nota *Gelderland Sportland: een wereld te winnen* aanvaard. Deze nota wordt uitgevoerd. Investerings in projecten met bovengemeentelijke uitstraling krijgen prioriteit.

4. Dynamische steden en vitale regio's

Het stedenbeleid en de regiocontracten hebben in de afgelopen acht jaren belangrijk bijgedragen aan de leefbaarheid in grote en middelgrote Gelderse steden en in de regio's. We zetten dit beleid voort omdat we veel belang hechten aan het partnerschap dat we, mede hierdoor, met gemeenten hebben opgebouwd. Bij de voortzetting van het beleid wordt maximaal een kwart van de middelen aan sociale activiteiten besteed.

Dynamische steden

Steden worden opnieuw in de gelegenheid gesteld een programmavoorstel te doen in het kader van grote- en kleine stedenbeleid. Doel van de programma's moet zijn: de versterking van de (fysieke) structuur van de steden. Voorwaarde voor de programma's is verder dat er een duidelijke relatie in de voorstellen bestaat tussen de centrumgemeente en de omliggende gemeenten en dat het programma een bijdrage levert aan de oplossing van nieuwe vraagstukken.

Oude programma's uit de afgelopen twee periodes die nog niet geheel zijn uitgevoerd, moeten voortvarend worden afgerond. De afspraken over de sleutelprojecten volgens de planning van 2007 blijven ongewijzigd.

Er komt een nieuw GSO-KSB-regio programma voor de komende vier jaar.

Vitale regio's

Gebleken is dat de regiocontracten de samenwerking in de regio's bevorderen. Ook hier zal in de komende periode de nadruk meer op structuurversterking liggen naast de ambitie dat het om gemeenten overstijgende projecten moet gaan.

De structuurversterking in de regiocontracten bestaat uit een economische, een sociale en een landschappelijke pijler.

De economische pijler vraagt aandacht voor versterking van land- en tuinbouwactiviteiten (ruilverkaveling is een belangrijk instrument), verdere ontwikkeling van maakindustrie, verdere uitrol van breedband, innovatief ondernemerschap en versterking recreatie.

- De sociale pijler houdt rekening met de demografische en maatschappelijke ontwikkelingen. Krimp wordt gezien als een kwantitatieve achteruitgang, terwijl het juist kan leiden tot kwalitatieve verbeteringen. Dat gaat niet automatisch: daarvoor zijn investeringen noodzakelijk. De provincie kan met haar deskundigheid gemeenten ondersteunen om de vraagstukken adequaat aan te pakken.
- In de landschappelijke pijler staat een vitaal platteland centraal. Verbetering van de landbouwstructuur en verhoging van de kwaliteit van het landschap zijn het doel.

5. Zorg en welzijn

De leefbaarheid in stad en platteland staat onder druk door demografische ontwikkelingen en de recessie. Van burgers wordt de komende jaren meer eigen initiatief gevraagd. Zorg voor de naasten en het belang van vrijwilligerswerk nemen toe. De provincie steunt initiatieven van onderop zowel vanuit groepen van burgers als vanuit gemeenten en/of regio's.

Van belang is dat mensen elkaar kunnen ontmoeten. Samen met de inwoners moet naar nieuwe exploitabele oplossingen voor ontmoetingsplekken worden gezocht, waarbij de stichting van Kulturhuser en dorpshuizen tot de mogelijkheden blijft behoren.

De komende jaren moet het nieuwe sociale profiel van de provincie helder worden neergezet. De waardevolle rol van ondersteuningsinstellingen wordt binnen het nieuwe sociale profiel herijkt.

In het regeerakkoord is afgesproken dat de Jeugdzorg zal worden overgedragen aan de gemeenten. Om deze overdracht zorgvuldig te laten verlopen wordt een projectteam ingesteld.

6. Mobiliteit

Een van de kerntaken van de provincie is de zorg voor de mobiliteit. Leefbaarheid, doorstroming en verkeersveiligheid zijn bepalende factoren voor dit beleidsterrein.

Mobiliteit en bereikbaarheid zijn noodzakelijk om de economische ontwikkeling te faciliteren en zij zijn van groot belang om het voor iedereen mogelijk te maken te participeren in de samenleving. De mobiliteitsproblemen zijn in Gelderland toegenomen. Alleen samenhang tussen een slimme, weldoordachte aanleg van meer asfalt en verbetering van het openbaar vervoer zorgt voor een goede bereikbaarheid. Vanwege de verkeersveiligheid is verdere uitvoering van het meerjarenoverzicht fietsknelpunten van groot belang.

Investeringen in het openbaar vervoer zijn noodzakelijk, zodat de kwaliteit gehandhaafd blijft en de groei van het aantal reizigers wordt bevorderd. Ondersteunen van lokale experimenten is zinvol. De directe spoorverbinding tussen Arnhem en Apeldoorn en de verbetering van de spoorlijn Arnhem-Winterswijk moeten worden gerealiseerd. Betere afstemming tussen de verschillen vormen van openbaar vervoer verdient aandacht.

Voor de verdere ontwikkeling van het centrumgebied Arnhem-Nijmegen en de Achterhoek is de doortrekking van de A15 noodzakelijk. Vanwege veiligheid en financiële overwegingen wordt de voorkeur gegeven aan een brug, die goed inpasbaar is in het landschap. Mochten de meerkosten voor een tunnel minder dan 10% van de totale kosten bedragen, dan zal dat tot een nadere afweging leiden.

Voor de ontsluiting en de economische ontwikkeling van de Achterhoek is de verbetering van de N18/A18 cruciaal. Een goede inpassing in het landschap en aansluiting op het lokale wegennet zijn noodzakelijk. Voor de N18/A18 worden de gemaakte afspraken voortvarend uitgevoerd.

In het overleg met het Rijk maakt de provincie duidelijk, dat verbreding van de A1 tussen Apeldoorn en Deventer absoluut noodzakelijk is. Een goede aansluiting op het provinciale wegennet is van belang.

Wat betreft het provinciale wegennet worden lopende projecten afgerond en door de Staten eerder aangenomen moties uitgevoerd. Daarnaast verdienen de volgende trajecten speciale aandacht: N345, N348 en N786 (Stedendriehoek). Voor de Rijnbrug bij Rhenen wordt samen met Utrecht een oplossing gerealiseerd.

Transport en logistiek

Bedrijven die over water willen transporteren moeten de ruimte krijgen. Dat betekent dat de provincie in overleg met de regio locaties aanwijst waar watergebonden bedrijvigheid de ruimte krijgt. De multimodaliteit (samenhang weg-spoor-water) wordt bevorderd.

Veiligheid

De provincie zal – waar nodig samen met het Rijk en gemeenten – werk maken van een veilige inrichting van parkeerplaatsen langs provinciale wegen ten behoeve van de veiligheid van chauffeurs. Ten behoeve van de veiligheid van de inwoners wordt GS verzocht om bij het kabinet te bepleiten dat vervoer via de Betuweroute, in het bijzonder voor gevaarlijke stoffen, wordt gestimuleerd. Ook moet erop worden aangedrongen dat de aansluiting van de Betuweroute op het spoor in Duitsland zo snel mogelijk wordt gerealiseerd.

7. Ruimtelijke ordening

Het ruimtelijke ordeningsbeleid moet de uiteenlopende wensen en behoeften van inwoners, bedrijven en organisaties in goede banen leiden. De provincie Gelderland stelt in overleg met de Gelderse samenleving een nieuwe structuurvisie op. Deze structuurvisie neemt de dynamiek in de samenleving als vertrekpunt.

Water

Naast de aandacht voor de landschappelijk elementen op grond van Natura 2000 en de Kaderrichtlijn Water is er een provinciale verantwoordelijkheid ten aanzien van de waterveiligheid. Oplossingen voor voldoende veiligheid worden gezocht in combinatie met verbetering van de ruimtelijke kwaliteit. In het waterbeleid moet rekening worden gehouden met de klimaatveranderingen (extreem natte en droge periodes) en de relatie tussen water en recreatie.

Wonen

De juiste woning op de juiste plaats. Dat is het uitgangspunt van de provincie Gelderland voor dit beleidsterrein. Dat betekent dat gemeenten uitsluitend die woningen realiseren waaraan behoefte is. Daarom is regionale afstemming van de programmering noodzakelijk, want de regionale verschillen in woningbehoefte zijn enorm. In de komende jaren zal een grote beweging als gevolg van de demografische ontwikkelingen op gang komen. Het huidige aanbod zal niet volledig aansluiten op de vraag.

De provincie blijft aanspreekbaar bij het aanjagen en ontwikkelen van innovatieve concepten die het mensen mogelijk maken om zo lang mogelijk thuis te blijven wonen. Dit komt tegemoet aan de behoefte van mensen en kan stijgende zorglasten voorkomen. Daarnaast blijft aandacht voor woningen voor specifieke doelgroepen van belang. Ook vernieuwende concepten als Collectief Particulier Opdrachtgeverschap worden gestimuleerd.

Gebiedsontwikkeling

De provincie is de gebiedsregisseur bij uitstek. Om de kansen te kunnen pakken moet gestuurd worden op doelen. Dat vergt flexibiliteit en integraliteit, ook financieel, binnen vooraf omschreven kaders.

8. Natuur en landschap

Natuur en landschap zijn het kapitaal van Gelderland. Het maakt dat het prettig wonen, werken en recreëren is in Gelderland. Duurzame inrichting betekent behoud van biodiversiteit, maar behoud en beheer van natuur zijn ook van economisch belang.

Uitgangspunt bij de wateropgave (antiverdrogingsopgave) en de inrichting van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) zijn de kaders die binnen Europa zijn vastgesteld: Natura 2000 en de Kaderrichtlijn Water. Echter, de middelen zijn beperkt, zowel voor aankoop van grond als voor beheer. Er moeten scherpe keuzes gemaakt worden. Dat betekent dat we de prioriteiten opnieuw moeten vaststellen. Ambities moeten passen bij de beschikbare middelen. En we moeten temporiseren, waarbij 2018 het eindjaar is. Hierbij tonen wij ons een betrouwbare overheid.

Nieuwe contouren voor de EHS

Dit houdt in dat we teruggaan naar de oorspronkelijke doelstellingen van de EHS. Geïsoleerd gelegen gebieden, die alleen tegen hoge kosten als natuurgebied in stand kunnen worden gehouden, worden uit de EHS gehaald. De prioriteit ligt bij het afmaken van de projecten die in een vergevorderd stadium zijn of al zijn gestart, waarbij de kans op afronding voor 2018 groot is. Accent ligt op de realisatie van een netwerk van met elkaar verbonden gebieden. Bij de begroting voor 2012 wordt een plan voor de komende vier jaar gepresenteerd, waarin de contouren van de inrichting en de omvang van de Gelderse EHS worden geschetst.

Uitgangspunt is dat de gebieden, waarvan bij de ontwikkeling van een nieuw plan duidelijk wordt dat deze in de periode tot 2018 niet als natuurgebied gerealiseerd zullen worden, uit de EHS gehaald worden. Dat schept duidelijkheid en vergroot het draagvlak voor de inrichting van nieuwe natuur op andere plekken.

Hervorkaveling is een belangrijk instrument om de natuurdoelstellingen te halen. Verbetering van de kavelstructuur krijgt prioriteit, mede in het licht van de hervormingen van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid.

We werken vanuit vertrouwen naar derden. Er moet naar nieuwe partners gezocht worden. We gaan uit van een integrale benadering. Overleg met alle betrokken partners, zoals waterschappen, maatschappelijke organisaties, gebiedscommissies, is daartoe het geëigende middel. Particulieren en agrarische beheerders kunnen in toenemende mate bijdragen aan de realisatie van natuur- en landschapsdoelen. We kijken met een open blik naar kansen voor het combineren van functies en het bundelen van publieke en private middelen.

De implementatie van Natura 2000 in Nederlandse wetgeving dreigt te leiden tot een onwerkbaar situatie gelet op de sociaal-economische effecten. De provincie Gelderland wil niet tornen aan de doelstellingen van de richtlijn, maar constateert dat de omzetting van de Europese richtlijn in Nederlandse wetgeving onvoldoende ruimte biedt. De provincie Gelderland dringt er bij de Nederlandse regering op aan dat ze in Brussel een andere implementatie bepleit, waarbij de begrippen haalbaarheid en betaalbaarheid opgenomen worden. In de Gelderse beheerplannen zullen deze begrippen terug komen.

9. Bestuur en financiën

De bestuurlijke en financiële toekomst van de provincie is in beweging. Aan een duidelijk kader voor de bestuurlijke rol en de taken van de provincie wordt door het Rijk en de provincies op basis van de rapportage van de commissie Lodders en het Regeerakkoord gewerkt. Naar verwachting wordt over enkele weken een bestuursakkoord gesloten. Hierbij wordt ook helderheid verwacht over de rijksbijdragen aan de provincie via het provinciefonds en de algemene uitkeringen.

In 2010 hebben Provinciale Staten al belangrijke besluiten genomen ten aanzien van de provinciale financiën in het licht van de toen bekende rijkskorting op de bijdragen aan de provincie. De coalitie staat er voor om deze afspraken en besluiten onverkort uit te voeren. Ze leiden tot een structurele ombuiging van ca 58 miljoen euro op jaarbasis in de komende jaren.

Een recent bekend geworden nieuwe structurele korting van het huidige kabinet ter hoogte van 21 miljoen wordt voor een deel binnen de reguliere begroting opgevangen, voor een deel zal deze gefinancierd worden vanuit de Meerjaren Investeringsreserve Gelderland (MIG). Het college zal voorbereidingen treffen om de kortingen na 2015 structureel in de begroting op te vangen. Voor kortingen op niet-provinciale taken zal geen lacunebeleid worden gevoerd. Op inflatiecorrectie na vindt verhoging van de provinciale inkomsten (leges, opcenten motorrijtuigenbelasting) niet plaats. De nullijn wordt voortgezet.

Relatie met de gemeenten

De provincie Gelderland wil een partner van de gemeenten zijn. Ze biedt deskundige ondersteuning aan, zoekt samen met gemeenten oplossingen voor problemen en knelpunten. Gemeenten lopen vaak tegen problemen aan die om een bovengemeentelijke oplossing vragen. Samenwerking tussen gemeenten is dan gewenst. Dat gaat niet altijd vanzelf. De provincie zal de samenwerking stimuleren door in noodzakelijke gevallen de regie op zich te nemen of andere gerichte acties in te zetten. De traditionele toezichthoudende taak van de provincie op gemeentes blijft bestaan, maar zal een ander karakter hebben dan het bovengenoemde partnerschap. Het financiële toezicht zal in de komende periode veel aandacht vragen als gevolg van de demografische veranderingen en de kredietcrisis.

Vermogen

De vermogenspositie van de provincie is door de verkoop van de NUON aandelen gunstig. De coalitie wil het vermogen prudent beheren voor de burger nu en in de toekomst. Met zinvolle en slimme investeringen wordt structurele versterking van de provincie beoogd (in de economie, mobiliteit, ruimtelijke ordening, steden, platteland, cultuur en natuur, zie ook delen van de Gelderse investeringsagenda).

In de beleidsperiode 2011-2015 wordt de omslag gemaakt van subsidieverlening naar de inzet via participaties, waaronder revolving funds. Risico's worden met burgers, organisaties en bedrijven gedeeld. Oost NV wordt versterkt en verbreedt het werkterrein naar kansrijke Gelderse sectoren. In het financieel beheer scherpt de provincie haar filosofie aan: reserves en voorzieningen worden doorgelicht op nut en noodzaak.

Organisatie provincie

Het automatisme om na 4, 6 of 10 jaar de beleidsplannen te herzien, moet worden doorbroken. Alleen als er gewijzigde omstandigheden zijn of als er een wettelijke plicht tot herziening bestaat, zal tot de opstelling van nieuwe plannen worden overgegaan.

Een fors deel van het huidige personeel zal in de komende jaren de organisatie verlaten als gevolg van vergrijzing. De wens tot ontkokering van de organisatie en het leggen van verbindingen, de toenemende onzekerheid en grotere flexibiliteit maakt dat van medewerkers andere competenties worden gevraagd, zoals een grotere nieuwsgierigheid naar nieuwe kennis.

In het kader van de nieuwe bestuursstijl zal de provincie zich dienstbaar gedragen tegenover burgers, ondernemers en gemeenten. Ambtenaren moeten over hun eigen specialisme heen verbindingen kunnen leggen met andere (gemeentelijke) ambtenaren en deskundigen. De mogelijkheden voor een traineeprogramma, samen met gemeenten, worden onderzocht.

De bezuinigingsoperatie (als kwaliteitsslag) op het gebied van Personeel en Organisatie (P&O) moet worden afgerond overeenkomstig de afspraken zoals die in juni 2010 zijn gemaakt. Daarnaast zal worden bezien welke taken in de toekomst door de provincie zelf kunnen worden verricht en voor welke taken externe inhuur of uitbesteding efficiënter en effectiever is.

De organisatie van de toekomst moet politiek gevoelig, flexibel, creatief, ondernemend, deskundig en dienstbaar naar de buitenwereld zijn. Dat vergt een cultuurverandering onder (delen) van het personeel. Voor medewerkers die deze opdracht verstaan blijft in de provincie van de toekomst een uitdagende werkplek aanwezig.

Relaties naar andere provincies en buitenland

Voor de realisering van onze doelstellingen is samenwerking met anderen van belang. Samenwerking met de provincie Overijssel is noodzakelijk om de belangen van landsdeel Oost in Den Haag en Brussel te behartigen. Deze samenwerking zullen we voortzetten en verder uitbouwen. Daarnaast is voor diverse beleidsonderdelen een goede relatie met de provincies Utrecht, Flevoland en Brabant noodzakelijk. Tot slot mag de samenwerking met Duitsland (Nord Rhein Westfalen) niet uit het oog worden verloren.

Tenslotte

Dit akkoord vormt de opdracht van de coalitiepartijen aan het College van Gedeputeerde Staten. De partijen verzoeken het College het coalitieakkoord in samenwerking met de Provinciale Staten te voorzien van een concrete uitwerking.

Bijlage

In onderstaande tabel staat een overzicht van de extra investeringen die de coalitie voorstelt te doen. Deze uitgaven kunnen in belangrijke mate worden gedekt uit de beschikbare bedragen die nu in de MIG zijn opgenomen.

Bij de opstelling van deze tabel is rekening gehouden met de extra kortingen en maatregelen die het kabinet op 29 maart heeft gepresenteerd. Deze bestaan uit drie componenten:

- herverdeling van het provinciefonds € 21 miljoen per jaar
- korting op BDU € 4 miljoen per jaar
- regionaal economisch beleid € 10 miljoen per jaar

Voor de jeugdzorg wordt uitgegaan van een tekort van € 3 miljoen per jaar.

Een onttrekking van € 100 miljoen aan het vermogen leidt tot een inkomstenderving van € 2.5 miljoen.

Dit alles betekent dat er in de komende jaren nog eens € 162 miljoen (€ 40.5 miljoen per jaar) moet worden omgebogen.

De extra korting op het provinciefonds is het gevolg van een nieuwe verdelingssystematiek, waarbij het vermogen van de provincie als een nieuwe parameter is meegenomen. Om die reden meent de coalitie dat in de komende periode een deel van de tegenvallers (€ 100 miljoen) uit de investeringsagenda mag worden gefinancierd.

Taakveld	Bedrag (mln)
Mobiliteit	€ 275
Economie	€ 200
Dynamische steden en vitale regio's	€ 150
Gebiedsontwikkeling	€ 100
Cultuur	€ 30
Tegenvallers	€ 100
Totaal	€ 855

In de reguliere begroting zal structurele dekking gevonden moeten worden voor twee zaken. Hierboven is al gesteld dat een deel van de tegenvallers (totaal € 162 miljoen) in de structurele begroting gezocht moet worden. Het betreft een bedrag van 62 miljoen over vier jaar. Daarnaast moet dekking worden gezocht voor € 100 miljoen voor het beheer van de natuurgebieden. Dit bedrag gaat uit van een inzet van € 25 miljoen per jaar.

Een revolving fund wordt in het leven geroepen voor innovatie, zoals de aanleg van breedband en energietransitie. Hiervoor wordt in eerste instantie € 100 miljoen gereserveerd. Mochten er zich voldoende kansrijke projecten aandienen en is het fonds uitgeput, dan kan een volgende tranche worden ingezet.